

Jak rozliczane są straty w systemie Susza – algorytm rozliczeniowy

Spis treści

Źródła danych	2
Pobieranie danych	3
Raport komisji	3
Odczyt IUNG	4
Mapowanie danych wniosku z raportem komisji.....	4
Uruchomienie rozliczenia	4
Wykonanie rozliczenia	5
Rozliczenie upraw nietrawiastych (typ 0)	5
Rozliczenie upraw trawiastych (typy 1-4)	7

Źródła danych

1. Ewidencja produkcji roślinnej (działek lub upraw) w aplikacji eWniosekPlus.

Dane są pobierane podczas tworzenia wniosku.

Podstawą do udostępnienia danych przez system ARiMR dla Suszy są dane zdefiniowane we wniosku o przyznanie płatności (PLA).

2. Wniosek producenta rolnego w Panelu Rolnika.

Złożenie wniosku w Panelu Rolnika jest obowiązkowe. Rozliczone zostaną tylko wnioski, które do 15 października (włącznie) będą miały status „Złożony”.

Dane potrzebne do rozliczenia:

- dane producenta rolnego,
- adres siedziby gospodarstwa rolnego,
- informacje o uprawach i szkodach spowodowanych suszą,
- deklaracja producenta rolnego dotycząca złożenia wniosku o powołanie komisji.

3. Raport komisji w Panelu Komisji.

Jeśli producent rolny chce, aby straty zostały dodatkowo oszacowane na miejscu przez komisję, składa wniosek w urzędzie gminy, na terenie której są jego uprawy.

Jeśli uprawy są na terenie kilku gmin, składa wniosek w kilku urzędach gminy.

Raport komisji nie jest obowiązkowy, aby wyliczyć straty za pomocą algorytmu rozliczeniowego.

Jeśli jednak producent rolny chce, aby raport komisji został wzięty pod uwagę, musi złożyć wniosek o powołanie komisji odpowiednio wcześniej. W rozliczeniu będą uwzględnione tylko raporty, które do 15 października (włącznie) będą miały status „Zatwierdzony”.

Dane potrzebne do przeliczenia:

- dane producenta rolnego,
- informacje o szkodach spowodowanych suszą.

4. System Monitoringu Suszy Rolniczej Instytutu Nawożenia i Gleboznawstwa (SMSR IUNG).

Odpowiada za podanie poziomu suszy dla poszczególnych upraw. Wartości są pobierane automatycznie podczas rozliczania wniosku złożonego w Panelu Rolnika.

5. Słowniki Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej (IERiGŻ).

Instytut co roku dostarcza nowe słowniki. Słowniki zawierają na przykład:

- kody upraw Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR),
- kody upraw IERiGŻ,
- mapowanie kodów upraw ARiMR na IERiGŻ,

- słownik województw z przypisanymi regionami FADN (Farm Accountancy Data Network (FADN) – System Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych),
- słownik regionów FADN,
- dane dotyczące plonów i ich cen z podziałem na region FADN.

Wraz z wprowadzonymi zmianami odbywa się kontrola krzyżowa. Kontrola weryfikuje, czy ARiMR, Susza oraz IUNG korzystają z tych samych wersji słowników IERiGŻ.

Pobieranie danych

Do wniosku, który producent rolny tworzy w Panelu Rolnika, z aplikacji eWniosekPlus dołączane są dane o wszystkich działkach lub uprawach danego gospodarstwa. Mają one zdefiniowany kod ARiMR.

Podczas wypełniania sekcji „Informacje o uprawach i szkodach w wyniku suszy” przez producenta rolnego dane są mapowane na odpowiadające im kody IERiGŻ.

Dla każdej rejestrowalnej uprawy producent określa, czy dotknęła ją susza. Jeśli tak, podaje jej szacowany poziom w procentach.

Część upraw to tzw. uprawy nieregistrowalne (uprawy, które nie są objęte wsparciem w danej kampanii). Dla tych upraw nie można zgłosić suszy. Są one jednak ujęte we wniosku, aby pokazać stan faktyczny upraw całego gospodarstwa.

Jeśli uprawa jest zbiorcza (na jednej działce znajduje się kilka upraw), producent rolny wypisuje te uprawy, czyli doprecyzowuje charakter i określa powierzchnię każdej z nich.

Jeśli uprawa jest trawiasta, producent rolny nie określa poziomu suszy dla całej uprawy. Określa poziom suszy dla:

- pokosu (w przypadku łąki) lub
- rotacji (w przypadku pastwiska).

Samodzielnie decyduje, czy dana uprawa trawiasta jest łąką czy pastwiskiem.

W przypadku łąki deklaruje również jej kośność, a w przypadku pastwiska – rotacje.

Raport komisji

Komisja w raporcie podaje tylko uprawy, dla których stwierdziła szkodę powstałą w wyniku suszy (w przypadku upraw trawiastych – szkoda na przynajmniej jednym pokosie lub rotacji).

Członek komisji wybiera je samodzielnie ze słownika ARiMR. Następnie mapuje je na uprawy ze słownika IERiGŻ.

Komisja wprowadza do raportu między innymi:

- poziom szkód oszacowany na miejscu,
- dane dotyczące powierzchni działki i upraw podane przez producenta rolnego.

Jeśli komisja nie wypełni w raporcie sekcji zawierającej informację o szkodach w wyniku suszy, oznacza to, że:

- nie stwierdziła szkody na żadnej uprawie gospodarstwa lub
- nie była w stanie oszacować szkód.

Jeśli uprawy producenta rolnego są na terenie wielu gmin, to komisja główna, czyli ta na terenie której znajduje się największa część gospodarstwa, wprowadza do systemu raport zbiorczy z szacowania szkód. Taki raport uwzględnia straty poniesione na wszystkich uprawach.

Dla danego numeru producenta rolnego może być w systemie tylko jeden zatwierdzony raport komisji w danej kampanii.

Odczyt IUNG

W momencie uruchomienia rozliczenia wniosku system Susza pobiera z SMSR IUNG aktualne dane dotyczące poziomu suszy dla każdej z upraw, dla których producent rolny zadeklarował suszę.

Mapowanie danych wniosku z raportem komisji

Aby raport komisji został uwzględniony przy rozliczeniu, muszą być spełnione warunki:

1. Producent rolny zadeklarował we wniosku, że złożył lub złoży wniosek do urzędu gminy o powołanie komisji.
2. Numer producenta rolnego w raporcie zgadza się z tym we wniosku.
3. Wniosek i raport pochodzą z tej samej kampanii (z tego samego roku).
4. Raport komisji ma status „Zatwierdzony”.

Uruchomienie rozliczenia

Wykonanie rozliczenia zależy od dwóch czynników:

1. Ustalenia z MRiRW terminu uruchomienia algorytmu rozliczeniowego w danej kampanii.
2. Deklaracji producenta rolnego dotyczącej udziału komisji. Jeśli producent rolny:
  - zadeklarował, że złożył lub złoży wniosek o powołanie komisji, system sprawdza, czy w tym momencie w systemie jest już zatwierdzony raport komisji.
    - Jeśli tak, system rozlicza wniosek od razu na podstawie wniosku producenta rolnego, odczytów z IUNG i raportu komisji.
    - Jeśli nie, system tymczasowo pomija wniosek. Wniosek pozostaje w puli do rozliczenia, więc system wróci do niego przy następnym uruchomieniu rozliczenia dla puli.
  - nie zadeklarował, że złożył lub złoży wniosek o powołanie komisji, system rozlicza wniosek od razu na podstawie wniosku producenta rolnego i odczytów z IUNG.

System Susza co 5 minut sprawdza, czy istnieją wnioski wymagające rozliczenia.

Wnioski z zaznaczoną deklaracją komisji, które w momencie zamknięcia kampanii nadal oczekują na zatwierdzony raport komisji, zostaną hurtowo rozliczone po zamknięciu kampanii jako wnioski bez komisji.

Jeśli w systemie jest zatwierdzony raport dla danego numeru producenta rolnego, mimo że rolnik nie deklarował we wniosku udziału komisji, algorytm potraktuje ten raport jako nieistniejący i nie uwzględni go przy rozliczeniu wniosku. Rozliczenie nastąpi na podstawie wniosku producenta rolnego i odczytów z IUNG.

Wykonanie rozliczenia

Uprawy rozliczane są w zależności od typu (sposobu eksploatacji).

Typy upraw:

- 0 – uprawa nietrawiasta,
- 1 – łąka jednokośna,
- 2 – łąka dwukośna,
- 3 – łąka trzykośna,
- 4 – pastwisko.

Typy od 1 do 4 to uprawy trawiaste.

Rozliczenie upraw nietrawiastych (typ 0)

Dla każdej uprawy nietrawiastej we wniosku zbierane są następujące dane:

1. **kod uprawy ARiMR** – pobrany z eWniosekPlus,
2. **kod uprawy IERiGŻ podany przez producenta rolnego** – pobrany z wniosku,
3. **gmina uprawy** (gmina, na terenie której znajduje się podana uprawa) – pobrana z eWniosekPlus,
4. **powierzchnia uprawy** – podana przez producenta rolnego,
5. **zadeklarowana susza** – podana przez producenta rolnego,
6. **susza IUNG** – odczyt z IUNG,
7. **czy WUZ (DICT)** – wartość ze słownika IERiGŻ (TAK – dla upraw, które są WUZ i NIE – dla upraw, które nie są WUZ). W mapowaniu brany jest pod uwagę:
  - region FADN (region wyznaczony na podstawie adresu siedziby gospodarstwa rolnego podanego we wniosku),
  - kod uprawy i
  - rok kampanii.
8. **cena (DICT)** (zmapowana po regionie FADN, kodzie uprawy i roku kampanii) – wartość ze słownika IERiGŻ.

Następnie, jeśli był wniosek o powołanie komisji i został on zatwierdzony i zmapowany, pobierane są dane z raportu komisji:

1. kod uprawy ARiMR,
2. kod uprawy IERiGŻ,

3. gmina uprawy,
4. powierzchnia uprawy,
5. poziom suszy stwierdzony przez komisję.

Sprawdza się, czy uprawa, która jest w raporcie komisji, mapuje się z uprawą we wniosku producenta rolnego pod względem zgodności:

1. kodu ARiMR dla uprawy,
2. kodu IERiGŻ dla uprawy,
3. gminy, gdzie znajduje się uprawa,
4. powierzchni uprawy (margines tolerancji – 0,2ha).

Jeśli udało się zmapować uprawę, susza dla niej będzie wyliczona na podstawie trzech źródeł danych:

- wniosku producenta rolnego,
- odczytu IUNG,
- raportu komisji.

Jeśli nie udało się zmapować uprawy, susza będzie wyliczona tylko na podstawie:

- wniosku producenta rolnego i
- odczytu z IUNG.

Wyliczenie suszy dla uprawy nietrawiastej

Krok 1: Oblicza się, która z wartości jest mniejsza: poziom suszy podany przez producenta rolnego czy poziom suszy zadeklarowany przez IUNG.

Krok 2: Porównuje się wartość wyliczoną w kroku 1 z wartością podaną przez komisję:

- jeśli różnica **nie przekracza** 30% mniejszej wartości – wynikiem będzie wyższa z tych dwóch wartości,
- jeśli różnica **przekracza** 30% mniejszej wartości – wynikiem będzie niższa z tych dwóch wartości powiększona o 30%.

Wyjątki:

1. Jeśli odczyt z IUNG wynosi 0 – nie wykonuje się żadnego kroku, susza wyniesie 0%.
2. Jeśli uprawy nie ma w raporcie komisji albo się nie zmapowała – susza ma wartość wyliczoną w kroku 1.
3. Jeśli wartość podana przez komisję jest równa wartości wyliczonej w kroku 1 – susza ma wartość wyliczoną w kroku 1.

Następnie oblicza się pozostałe wartości dla uprawy:

- **średnia wartość produkcji** = cena (DICT) razy powierzchnia,
- **średnia wartość produkcji z suszą** = średnia wartość produkcji razy (100% odjąć susza wyliczona),
- **kwota obniżenia dochodu** = średnia wartość produkcji odjąć średnia wartość produkcji z suszą,

- **powierzchnia upraw dotknięta suszą** = jeśli wartość suszy wyliczonej jest większa od zera, to wartością powierzchni upraw dotkniętych suszą jest powierzchnia uprawy. W przeciwnym wypadku wartość powierzchni upraw dotkniętych suszą wynosi zero.
- **powierzchnia WUZ** = jeśli uprawa jest WUZ (TAK), to wartością powierzchni WUZ jest powierzchnia uprawy. W przeciwnym wypadku wartość powierzchni WUZ wynosi zero.

Rozliczenie upraw trawiastych (typy 1-4)

Dla każdej uprawy we wniosku, która według słownika IERiGŻ jest trawiasta, zbierane są następujące dane:

1. **kod uprawy ARiMR** – kod uprawy pobrany z eWniosekPlus,
2. **kod uprawy IERiGŻ podany przez producenta rolnego** – pobrany z wniosku,
3. **gmina uprawy** (gmina, na terenie której znajduje się podana uprawa) – pobrana z eWniosekPlus,
4. **powierzchnia uprawy** – podana przez producenta rolnego,
5. **typ uprawy z wniosku** (sposób eksploatacji uprawy trawiastej: pastwisko albo łąka jednokośna, dwukośna lub trzykośna) – określony przez producenta rolnego,
6. **susza zadeklarowana we wniosku dla pokosu lub rotacji** – dla każdego zbioru producent rolny podaje poziom suszy lub deklaruje, że nie stwierdził suszy,
7. **susza IUNG dla pokosu lub rotacji** – odczyt z IUNG,
8. **czy WUZ (DICT)** – wartość ze słownika IERiGŻ (TAK – dla upraw, które są WUZ i NIE – dla upraw, które nie są WUZ). W mapowaniu brany jest pod uwagę:
  - region FADN (region wyznaczony na podstawie adresu siedziby gospodarstwa rolnego podanego we wniosku),
  - kod uprawy i
  - rok kampanii.
9. **cena (DICT)** (zmapowana po regionie FADN, kodzie uprawy i roku kampanii) – wartość ze słownika IERiGŻ.

Następnie, jeśli był wniosek o powołanie komisji i został on zatwierdzony i zmapowany, pobierane są dane z raportu komisji:

1. kod uprawy ARiMR,
2. kod uprawy IERiGŻ,
3. gmina uprawy,
4. powierzchnia uprawy,
5. typ uprawy – podany przez komisję (zakłada się, że komisja bazuje na informacji od producenta rolnego, przy czym ewentualna rozbieżność typów nie ma wpływu na rozliczenie),
6. susza stwierdzona przez komisję dla pokosu lub rotacji – komisja wskazuje pokosy lub rotacje, na których stwierdziła suszę, i wprowadza dla nich wartości (niezaznaczone pokosy lub rotacje nie mają wpływu na rozliczenie).

Sprawdza się, czy uprawa, która jest w raporcie komisji, mapuje się z uprawą we wniosku producenta rolnego pod względem zgodności:

1. kodu ARiMR dla uprawy,
2. kodu IERiGŻ dla uprawy,
3. gminy, gdzie znajduje się uprawa,
4. powierzchni uprawy (margines tolerancji – 0,2ha).

Jeśli udało się zmapować uprawę, susza dla pokosów lub rotacji, gdzie komisja stwierdziła szkodę, będzie wyliczona na podstawie trzech źródeł:

- wniosku producenta rolnego,
- odczytu IUNG,
- raportu komisji.

Jeśli nie udało się zmapować uprawy, susza będzie wyliczona tylko na podstawie:

- danych producenta rolnego i
- odczytu IUNG.

Dla zmapowanej uprawy suszę wylicza się według typu uprawy podanego przez producenta rolnego (ewentualna rozbieżność typów jest ignorowana).

Wyliczenie suszy dla pokosu lub rotacji

Krok 1: Oblicza się, która wartość jest mniejsza: poziom suszy podany przez producenta rolnego czy poziom suszy zadeklarowany przez IUNG.

Krok 2: Porównuje się wartość wyliczoną w kroku 1 z wartością podaną przez komisję:

- jeśli różnica **nie przekracza** 30% mniejszej wartości – wynikiem będzie wyższa z tych dwóch wartości,
- jeśli różnica **przekracza** 30% mniejszej wartości – wynikiem będzie niższa z tych dwóch wartości powiększona o 30%.

Wyjątki:

1. Jeśli odczyt z IUNG wynosi 0 – nie wykonuje się żadnego kroku, susza wyniesie 0%.
2. Jeśli komisja nie stwierdziła szkody – susza dla pokosu lub rotacji ma wartość wyliczoną w kroku 1.
3. Jeśli wartość podana przez komisję jest równa wartości wyliczonej w kroku 1 – susza dla pokosu lub rotacji ma wartość wyliczoną w kroku 1.

Wyliczenie suszy dla całości uprawy

Oblicza się suszę dla całości uprawy – formuła zależy od typu uprawy podanego przez producenta rolnego:

- **pastwisko i łąka trzykośna (50%+30%+20%)**
susza wyliczona = 0.5 razy wyliczona wartość suszy dla pokosu 1 dodać 0.3 razy wyliczona wartość suszy dla pokosu 2 dodać 0.2 razy wyliczona wartość suszy dla pokosu 3
- **łąka dwukośna (60%+40%)**
susza wyliczona = 0.6 razy wyliczona wartość suszy dla pokosu 1 dodać 0.4 razy wyliczona wartość suszy dla pokosu 2
- **łąka jednokośna (100%)**
susza wyliczona = wyliczona wartość suszy dla pokosu 1

Następnie wyliczamy pozostałe wartości dla uprawy:

- **średnia wartość produkcji** = cena (DICT) razy powierzchnia
- **średnia wartość produkcji z suszą** = średnia wartość produkcji razy (100% odjąć susza wyliczona)
- **kwota obniżenia dochodu** = średnia wartość produkcji odjąć średnia wartość produkcji z suszą
- **powierzchnia upraw dotknięta suszą** = jeśli wartość suszy wyliczonej jest większa od zera, to wartością powierzchni upraw dotkniętych suszą jest powierzchnia uprawy. W przeciwnym wypadku wartość powierzchni upraw dotkniętych suszą wynosi zero.
- **powierzchnia WUZ** = jeśli uprawa jest WUZ (TAK), to wartością powierzchni WUZ jest powierzchnia uprawy. W przeciwnym wypadku wartość powierzchni WUZ wynosi zero.

Rozliczenie całości produkcji roślinnej

W kolejnym kroku sumuje się wartości ze wszystkich upraw:

- powierzchnie upraw rolnych,
- powierzchnie WUZ,
- powierzchnie upraw dotkniętych suszą,
- średnie wartości produkcji,
- kwoty obniżenia dochodu.

Krok 4: Wygenerowanie kalkulacji lub protokołu

Protokół to dokument, w którym oszacowane szkody (jako procent średniej rocznej produkcji roślinnej) wynoszą powyżej 30%. W Panelu Urzędu protokół musi zostać opatrzony podpisem zaufanym wojewody właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę producenta rolnego.

Kalkulacja to dokument, w którym oszacowane szkody (jako procent średniej rocznej produkcji roślinnej) wynoszą do 30% łącznie. Kalkulacja nie wymaga podpisu wojewody.

Nazwa sekcji na wydruku	Etykieta pola na wydruku	Jednostka	Formuła obliczeniowa
POWIERZCHNIE W GOSPODARSTWIE ROLNYM			
	Catkowita powierzchnia upraw rolnych w danym sezonie wegetacyjnym, z których w danym roku przewidziany jest zbiór plonu w gospodarstwie rolnym	ha	= powierzchnia upraw rolnych
	Powierzchnia upraw rolnych w dniu wystąpienia szkód z wyłączeniem wieloletnich użytków zielonych (UZ)	ha	= powierzchnia upraw rolnych - powierzchnia WUZ

Nazwa sekcji na wydruku	Etykieta pola na wydruku	Jednostka	Formuła obliczeniowa
	Powierzchnia upraw rolnych dotknięta suszą	ha	= powierzchnia upraw dotknięta suszą
WYSOKOŚĆ OSZACOWANYCH SZKÓD			
	Średnia wartość produkcji roślinnej w gospodarstwie rolnym	zł	= średnia wartość produkcji
	Łączna wysokość oszacowanych szkód wg kwoty obniżenia dochodu z produkcji roślinnej w gospodarstwie rolnym	zł	= kwota obniżenia dochodu
	Oszacowane szkody jako procent średniej rocznej produkcji roślinnej	%	= kwota obniżenia dochodu / średnia wartość produkcji